

2021-1-PL01-KA220-YOU-000028673

**Creative Vox: просування інноваційних підходів до
побудови освітніх форматів у роботі з молоддю**

Ю01 – НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ «ТЕОРІЯ ТВОРЧОСТІ ДЛЯ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ»

Організація: Освітній центр «Соціалізація»

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Цей проект фінансується за підтримки Європейської Комісії.

Проект №: 2021-1-PL01-KA220-YOU-000028673

Це повідомлення відображає лише погляди автора, і Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, що міститься в ньому.

2021-1-PL01-KA220-YOU-000028673

Зміст

Вступ	3
Концепт креативності	3
Практичні вправи.....	7
Додаткові ресурси.....	7
Посилання	8
Оцінювання	9

2021-1-PL01-KA220-YOU-000028673

Вступ

Ситуація 21-го століття вимагає від молоді не лише базових навичок, але й наскрізних навичок, якостей, досвіду та схильностей. Теоретичні знання вже не показник якості. Сучасна молодь повинна володіти не тільки вмінням працювати в команді, вирішувати проблеми, спілкуватися, приймати рішення, а й мати особисту ініціативу, впевненість у собі, емоційний інтелект, бажання навчатися, креативність, здатність створювати інноваційні ідеї та багато іншого.

Оскільки творча компетентність забезпечує важливі економічні, соціальні та особисті переваги, її розвиток став основною метою освіти в усьому світі в останні роки (Beghetto, 2010; Vincent-Lancrin et al., 2019; Wyse & Ferrari, 2014; Bereczki & Карпати, 2021). Поряд з креативністю важливу роль сьогодні відіграють технології. Дослідники (Bereczki & Карпати, 2021; Glaveanu, Ness, Wasson, & Lubart, 2019; Lubart, 2005; Mishra, Yadav un Deep-Play Research Group, 2013) визнають, що цифрові технології забезпечують особливий внесок у розвиток особистої творчості, надання нових інструментів і середовища для навчання творчості.

Концепт креативності

Творчість є надзвичайно важливим аспектом нашого життя та властивістю багатьох завдань, які ми виконуємо, використовуючи комп'ютер для роботи чи для задоволення. У бізнесі креативність дає нові ідеї, які створюють і підтримують підприємства. У мистецтві творчість займає центральне місце, і цінність художньої роботи всіх видів частково вимірюється новизною, яку вона представляє. У науці та техніці прориви здійснюються завдяки поєднанню творчих ідей і систематичних досліджень. Творчість розуміється як складна, але життєво важлива область дослідження в різних дисциплінах від психології до дизайну (Coughlan, Johnson, 2006).

Рунко і Сакамото (1999) вважають, що творчість є однією з найскладніших форм людської поведінки. На нього може впливати широкий спектр соціального, розвиваючого та освітнього досвіду, який веде до творчості різними способами та різними способами.

Існують різні підходи до розуміння поняття креативності, які можна розглядати як:

- продукт – здатність створювати щось нове, незвичайне, оригінальне; характеризується інноваційністю та суспільною значимістю в різних секторах,
- процес – особлива різноманітність творчого мислення, високорозвинена увага, естетичне сприйняття світу; характеризується творчою інтуїцією, багатю фантазією, дивергентністю мислення, натхненністю, пластичністю психіки, підсвідомою і надсвідомою діяльністю,
- риси особистості – відкритість до нового життєвого досвіду, незалежність, гнучкість, динамічність, оригінальність, унікальність особистості, антиконформізм, сміливість тощо,
- зовнішні умови – здатність продуктивно працювати в ситуаціях з високим ступенем невизначеності, коли відсутні заздалегідь відомі алгоритми дій, що гарантують бажаний

2021-1-PL01-KA220-YOU-000028673

результат. Ці підходи є істотними і в навчальному процесі, де основна увага приділяється самому процесу творчості, а результати (продукт) якого залежать від особистісних особливостей кожного учня та зовнішніх умов, які багато в чому визначаються середовищем навчання. .

За даними Shalley et al. (2004), креативність включає два виміри (див. Малюнок 1).

Перший вимір

- щоденне використання
- кожен може бути креативним
- всі мають бути залучені у процес

Другий вимір

- поняття корисності
- відноситься до матеріальних або практичних методів оцінки корисності нових ідей

Малюнок 1 Виміри творчості (за Shalley et al., 2004))

Творчість — це здатність долати традиційні способи мислення чи дій і розвивати нові та оригінальні ідеї, методи чи об'єкти.

У розумінні поняття творчості істотне значення мають інтелектуальні передумови творчості. Дж. Гілфорд і Е. Торренс (1988) визнають, що креативність слід розглядати як дивергентне або різноспрямоване мислення (спрямоване в різні боки), що допускає різноманітні пошуки, які призводять до несподіваних відкриттів. Процес творчого мислення характеризується:

- - виявлення та встановлення проблеми;
- - здатність генерувати декілька ідей одночасно;
- - здатність продукувати ідеї різноманітних концепцій;
- - здатність висувати рідкісні, нестандартні ідеї;
- - здатність вдосконалювати запропоновані ідеї;
- - здатність аналізувати та синтезувати інформацію для вирішення проблем.

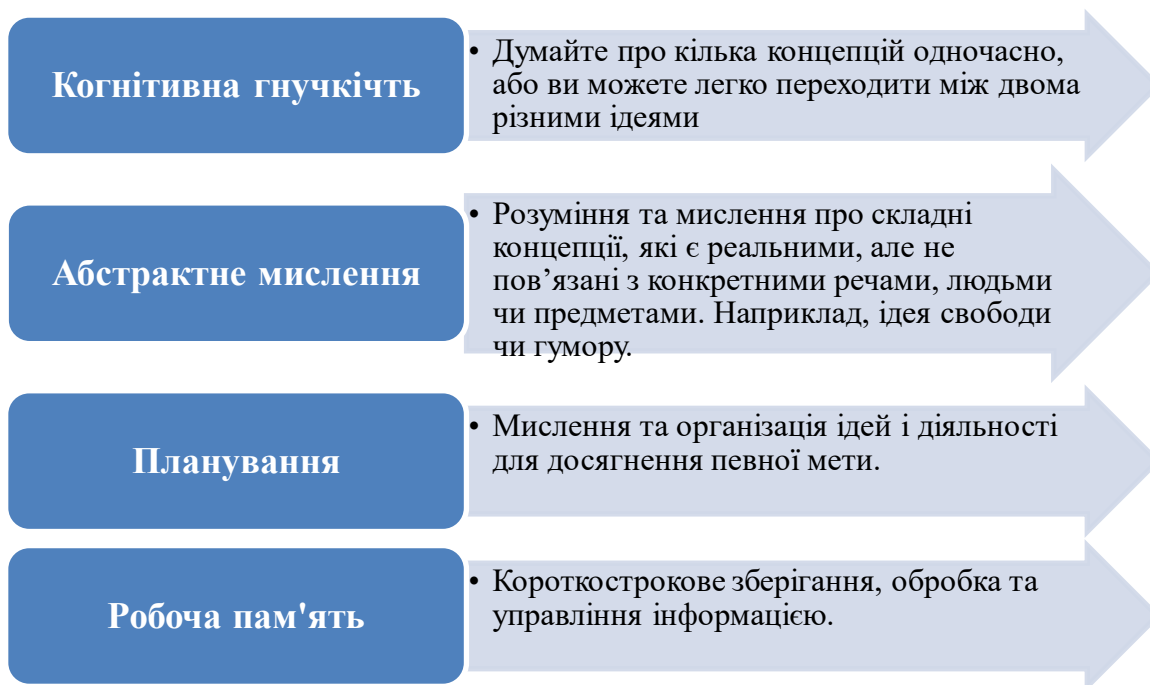
Креативність – це поява чутливості до проблем, до існуючого дефіциту знань або дисгармонії (П. Торранс, 1988). Поясніть це визначення та наведіть приклади зі своєї практики!

У сучасному світі бути творчим означає мислити нестандартно. Це розуміння того, що дія може мати обмеження, які необхідно подолати та покращити результати. Творчість — це більше, ніж просто мислення, це прийняття та розвиток нових та інноваційних ідей.

Те, як ми думаємо або визначаємо творчість сьогодні, є чимось, що виникло зовсім недавно. Це тому, що в минулих культурах будь-які ідеї сприймалися більше як відкриття або відтворення того, що вже існувало (Artincontext, 2022).

2021-1-PL01-KA220-YOU-000028673

Дослідження (Artincontext, 2022, Al-Ababneh, 2020) показують, що у творчості є кілька процесів, які можна побачити на малюнку 2.

Малюнок 2. Процеси творчості

У багатьох методах лікування використовуються творчі види діяльності, такі як мистецтво, танці та музика. Творчі заняття можуть допомогти тим, хто страждає від різноманітних психічних розладів, таких як депресія, тривога, деменція, хвороба Альцгеймера та посттравматичний стресовий розлад.

У процесі творчості людина стає більш розслабленою, а також створюється енергія і стимул до концентрації. Крім того, певні форми творчості можуть допомогти покращити почуття емпатії людини. Перегляд мистецтва та творчості інших людей може розвинути певне розуміння інших людей, їхніх культур і ситуацій.

Оскільки творчість є настільки складною темою, люди можуть використовувати різні методи під час творчого процесу. Однак є кілька загальних стадій, які вперше були висловлені соціальним психологом Гремом Уолласом. Він описав ці етапи в книзі на початку 20 століття під назвою «Мистецтво думки». Нижче наведено короткий опис цих п'яти етапів (див. таблицю 1).

2021-1-PL01-KA220-YOU-000028673

Таблиця 1 Етапи творчості (Artincontext, 2022)

Назви етапів творчості	Опис
Підготовчий етап	У більшості випадків ідея не виникає ні з чого; вам потрібно генерувати ідеї, проводити дослідження та спиратися на минулий досвід, щоб придумати більш оригінальні ідеї.
Інкубаційний етап	Коли у вас є ідея, ви повинні відійти назад і подивитися, що ви зробили. Ви навіть можете працювати над іншим проектом або робити щось інше.
Етап осяяння	Коли ви дозволяєте своїм думкам вільно рухатися, це може спровокувати момент «світла лампочки», коли вся інформація об'єднується, щоб сформулювати рішення.
Етап оцінювання	Саме тут ви берете свою нову ідею і ретельно її вивчаєте, зважуючи всі за і проти, а також іншу відповідну інформацію. Чи підтримує рішення вашу початкову ідею? Можливо, вам доведеться повернутися назад і придумати інші ідеї, або це може бути правильним шляхом, яким ви хочете піти.
Етап перевірки	Саме тут доводиться найбільше наполегливої роботи, де вам потрібно створити об'єкт чи дизайн або підтвердити свою ідею. На цьому останньому етапі ви завершуєте ідею та втілюєте її в життя.

Творчість є результатом позитивної взаємодії між однорідністю та відмінністю. Це не може виникнути з нічого, воно фактично базується на вивчених основах. Креативність, як і уява, це здатність мислити інакше та створювати нові елементи. Ефективна взаємодія - це творче спілкування, гнучке та відкрите до різних контекстів.

Найважливішими характеристиками творчих особистостей є готовність до ризику, наполегливість, динамічна спрямованість і відданість вирішенню проблеми, допитливість, відкритість до нових знань і досвіду, толерантність до неоднозначності, широкі інтереси, високий рейтинг оригінальності, інтуїція і сильний почуття, внутрішня активність, здатність бачити розв'язувану проблему «здалеку», самостійність суджень, орієнтація в новому, навички логічного мислення, візуалізація в уяві, здатність виходити з-під обмежень, трафаретів тощо.

2021-1-PL01-KA220-YOU-000028673

Будь ласка, поясніть, як ці умови можуть перешкоджати творчості: нагляд; Оцінка; Нагороди; Конкуренція; Постійний контроль; Обмеження вибору; Підвищені очікування (тиск). Наведіть приклади!

Творчість, креативне навчання та креативне освітнє середовище заохочують спілкування, емоційний і фізичний розвиток, таким чином викликаючи зміни не лише в окремих дітей чи молоді, але й у класах, групах і сім'ях. Основними стимулами та ініціаторами творчості є різні соціальні агенти в середовищі формальної та неформальної освіти, місцевого самоврядування, проєктів тощо, які сприяють співпраці як невід'ємній передумові творчості. Ці кілька «ключових» людей є важливими, оскільки вони ініціюють і розвивають різні види діяльності, а різне розуміння залучених сторін, визнання та реалізація їхніх можливостей і компетенцій дуже важливі для досягнення спільних цілей.

Визначення креативності: здатність генерувати унікальні ідеї, які можуть допомогти вирішити проблеми, створити ефективну взаємодію або просто розважити. Якщо ви хочете вдосконалити свої творчі здібності, вам потрібно займатися різними речами, виходити за рамки.

Практичні вправи:

1. «Намалюй Музику». Послухайте запропоновану музику та намалюйте свої відчуття. Це може розвинути творче мислення, розкріпаченість і здатність донести своє бачення світу до інших.
2. На основі кольорових «хмаринок» можна навчитися танцювальним пасам людям з вадами слуху. Кожна сходинка має свій колір. В результаті ритм і танцювальні рухи залишаються в пам'яті і розвивають творче мислення.
3. Гра на музичних інструментах, вокалотерапія. Це дозволяє подолати сором'язливість, навчитися комунікативним навичкам, розвинути творчу імпровізацію, а також звільнити від пригнічених емоцій.
4. Відчуйте та відтворіть музику в ігровій формі за допомогою жестів або допоміжних предметів (наприклад, кольорових стрічок). Ця вправа дозволяє сформувати концентрацію уваги, знизити агресію, розвинути мислення. Під час фізичних навантажень молоді люди мають можливість позбутися психічної напруги та посттравматичного стресу.

Дистанційне навчання: Робота в групах: Використання різноманітних методів розвитку творчості молоді – дослідження інформації, підготовка прикладів, презентація..

Додаткові ресурси:

1. Батист Барбо - Розвиток творчості та особистості в підлітковому віці https://www.youtube.com/watch?v=H-p113pe_AQ
2. Креативність та інтелект у підлітковому віці <https://study.com/academy/lesson/creativity-and-intelligence-in-adolescence.html>

2021-1-PL01-KA220-YOU-000028673

3. Молодь креативність <https://en.unesco.org/creativity/node/582>
4. Творча молодь та розвиток громади <https://creative-generation.org/cycd>
5. Чому креативність важлива і як гра розвиває творчий розум <https://learningthroughplay.com/explore-the-research/why-creativity-matters-and-how-we-can-nurture-it>
6. Протестуй креативність <http://www.testmycreativity.com/>

Посилання

- Al-Ababneh, M.M. (2020). The Concept of Creativity: Definitions and Theories. *International Journal of Tourism & Hotel Business Management*, Vol. 2(1), pp.245-249.
- Artincontext (2022). *What is Creativity? – Explore the Creativity Definition and Its Place in Art*. Retrieved from: <https://artincontext.org/what-is-creativity/>
- Beghetto, R. A. (2010). Creativity in the classroom. In J. C. Kaufman, & R. J. Sternberg (Eds.), *The Cambridge handbook of creativity* (pp. 447–463). New York, NY: Cambridge University Press.
- Bereczki, E.O., Karpati, A. (2021). Technology-enhanced creativity: A multiple case study of digital technology-integration expert teachers' beliefs and practices. *Thinking Skills and Creativity*, 39, <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100791>
- Coughlan, T., Johnson, P. (2006). Interaction in creative tasks: Ideation, representation and evaluation in composition. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/228713739_Interaction_in_creative_tasks_Ideation_representation_and_evaluation_in_composition
- Glaveanu, V. P., Ness, I. J., Wasson, B., & Lubart, T. (2019). Sociocultural perspectives on creativity, learning, and technology. In C. A. Mullen (Ed.), *Creativity under duress in education?* (pp. 63–82). Cham, Switzerland: Springer.
- Lubart, T. (2005). How can computers be partners in the creative process: Classification and commentary on the Special Issue. *International Journal of Human-Computer Studies*, 63(4–5), 365–369.
- Mishra, P., Yadav, A., & the Deep-Play Research Group. (2013). Rethinking technology and creativity in the 21st century: Of art and algorithms. *TechTrends*, 57, 10–14.
- Runco, M.R. & Sakamoto, S.O. (1999). Experimental studies of creativity. In Sternberg, R.J. (ed.) *Handbook of Creativity*. Cambridge: Cambridge University Press, 35-61.
- Shalley, C.E., Zhou, J. & Oldham, G.R. (2004). The effects of personal and contextual characteristics on creativity: Where should we go from here? *Journal of Management*, 30(6), 933-958.

2021-1-PL01-KA220-YOU-000028673

- Vincent-Lancrin, S., Gonzalez-Sancho, C., Bouckaert, M., de Luca, F., Fernandez-Barrerra, M., Jacotin, G., & Vidal, Q. (2019). *Fostering students' creativity and critical thinking*. Paris: OECD Publishing.
- Wyse, D., & Ferrari, A. (2014). *Creativity and education: Comparing the national curricula of the states of the European Union and the United Kingdom*. *British Educational Research Journal*, 41(1), 30–47.

Оцінювання:

1. Що таке творчість?
  - a. **Здатність визначити або підготувати оригінальне вирішення проблем;**
  - b. Форма інтелекту, що відноситься до навичок, які залежать від накопичених знань і досвіду
  - c. Форма інтелекту, яка значною мірою залежить від навичок обробки інформації, включаючи швидкість обробки
  - d. Креативність найкраще визначити як IQ понад 200.
2. Що з наведеного НЕ входить до визначення творчості?
  - a. Роман
  - b. Корисний
  - c. Відповідний
  - d. **Unusual**
3. Перевірте свою креативність: Тест креативності Торранса.
<https://www.coursera.org/lecture/startup-entrepreneurship-discovering-ideas/test-your-creativity-torrance-creativity-test-9M7I7>